

Ці напрямки є головними щодо кожного поселення, але залежно від них формується уявлення про роль цього поселення у системі розселення. Ця роль має бути дещо змінена у процесі вироблення нових механізмів місцевого самоврядування, що формуватимуться у процесі децентралізації влади і здійснення адміністративно-територіальної реформи в Україні. Проблема функціонування міських поселень, як центрів нових територіальних громад, що формуються в Україні на даному етапі суспільного розвитку, є важливою для географів. Саме вони можуть встановити роль кожного поселення у громаді, виявити можливі зв'язки між всіма елементами у новій системі розселення, встановити напрямки розвитку міського поселення та навколишньої сільської місцевості, окреслити галузі, що забезпечують внутрішньоміські потреби. При цьому важливим є вивчення нових функцій, які набувають міста в сучасний період, особливо інноваційно-креативних, організаційно-управлінських, комунікативних, інформаційних, духовно-культурних та ін.

Важливою проблемою, яка стоїть перед науковцями, є впорядкування територіально-функціональної структури міст, яка значно погіршилась в останні роки через хаотичну забудову території, недотримання правил розпланування тощо. Відбувається нерідко погіршення екологічного стану міста, втрата естетики ландшафту, що призводить до змін міського простору, погіршення умов життя людей. Тільки вивчення таких проблем може стати основою для їх вирішення, для вдосконалення управління міським простором, для посилення ролі міст у процесі постіндустріальних трансформаційних процесів у розселенні та господарстві країни та її окремих регіонів. При цьому важлива орієнтація на нові парадигми регіонального розвитку, передусім інвестиційно-інноваційного саморозвитку, яка передбачає модернізацію території шляхом концентрації у містах інноваційного потенціалу.

ІВАНОВА Валентина, ХРУЩ Юлія

Мелітопольський відділ

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ДЕЯКИХ НАПРЯМКІВ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ

Український туризм розвивається активно та динамічно. Попередні результати діяльності галузі дають підстави стверджувати зростання частки галузі у ВВП країни. Розвиток туристичної та курортної галузей впродовж останніх років характеризується позитивною та сталою динамікою. Створення нового іміджу українського турпродукту, конкурентоспроможного в нашій державі та за кордоном, комплексний підхід до розвитку туризму та курортів на регіональному рівні, підтримка розвитку малого та середнього бізнесу у туристичній сфері, зумовили актуальність теми дослідження.

Метою написання статті є обґрунтування деяких напрямків розвитку туризму в Україні. Досягнення поставленої мети ґрунтується на вирішенні комплексу взаємопов'язаних завдань:

- надання сучасної оцінки формування туристичної галузі в Україні;
- виявлення основних існуючих проблем туристичної галузі в Україні;
- обґрунтування перспективних планів розвитку туристичної індустрії в країні.

Важливою складовою туристичної діяльності в Україні і одним з головних напрямків його розвитку є соціальний туризм.

На важливий складник у функціонуванні цього напрямку перетворилося оздоровлення потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи, насамперед дітей. З цією метою реорганізовано частину туристичних закладів у пансіонати з лікуванням і туристично-оздоровчі комплекси, де поряд із активним відпочинком надаються лікувальні послуги. При реалізації останніх широко використовуються мінеральні води, рослинні препарати, екологічно чисті продукти харчування, розроблено спеціальні оздоровчі пішохідні маршрути тощо [1].

Значна увага в країні приділяється молодіжному й дитячому туризму. Щороку близько 6 млн. дітей та підлітків охоплюються різноманітними видами туристичної діяльності, із них 30-40 тис. здійснюють закордонні подорожі. Серед туристичних підприємств, що спеціалізується на молодіжному туризмі, найбільшим акціонерним товариством є «Супутник-Україна», яка має власну потужну матеріально-технічну базу: готелі, молодіжні центри, туристичні комплекси, транспортні підрозділи. Головною проблемою, що заважає інтенсифікації розвитку дитячого й молодіжного туризму, є відсутність гнучкої системи пільг на туристичне обслуговування цієї категорії споживачів.

Одним із перспективних напрямків розвитку туризму в Україні став сільський зедений туризм, який набуває широкого розмаху в багатьох європейських країнах. Сільський туризм дає можливість мешканцям міст відпочивати у сільській місцевості, а за бажанням - взяти участь у сільськогосподарських роботах. У разі використання сільського (фермерського) господарства і оренди помешкання слід говорити про окремих підвид сільського туризму – агротуризм.

Тематика і види туристичних маршрутів, які можуть прокладатися в сільській місцевості, виділяється надзвичайним розмаїттям і є практично невичерпні. Зони можуть охоплювати природу, історію, етнографію, архітектуру, археологію, життєписи видатних осіб тощо і пристосовуватися під запити конкретного споживача. Основою для створення сільських туристичних маршрутів можуть стати матеріали краєзнавчих і меморіальних музеїв та музейних кімнат.

Піднесення сільського туризму в Україні підтримує утворена у 1996 році спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму, яка об'єднує ряд регіональних осередків, що займаються інформаційно-правовими питаннями, рекламою туристичного продукту, обліком господарств, здатних надавати туристичні послуги.

У науково-практичному вжитку з'явилося нове поняття - агроекологічний туризм. Цей різновид відпочинку передбачає проведення вільного часу у сільській місцевості на базі селянських (фермерських) господарств, які вирощують сільськогосподарську продукцію із застосуванням м'яких (екологічних) до довкілля методів.

Україна не належить до держав, де екологічний туризм виступає серйозною альтернативою традиційним видам рекреаційної діяльності. Але наша країна володіє надзвичайно потужним потенціалом і робить перші кроки на шляху активізації і пропаганди альтернативного туризму, одним із видів якого є туризм екологічний.

Перспективним регіоном для організації екологічного туризму в нашій країні є Українське Полісся - територія з багатими, а часто й унікальними, природними і культурно-історичними рекреаційними ресурсами, якій притаманні комфортні для відпочинку людини літні кліматичні характеристики.

У межах Українського Полісся знаходиться ряд об'єктів природоохоронного фонду, серед яких є як традиційні природно-заповідні території із високою атрактивністю, так і специфічне утворення - зона відчуження навколо Чорнобильської АЕС. Така особливість сприяє прокладанню різноманітних за тематикою еколого-туристичних маршрутів, аж до таких, які наочно демонструватимуть згубність недбалого, а то й злочинного господарювання на Поліссі та вказуватимуть на альтернативні сценарії виходу із екологічної кризи, в якій опинився регіон і вся Україна.

Економічне підґрунтя розвитку екологічного туризму власне і базується на залученні унікальних територій і земель природно-заповідного фонду до рекреаційного обігу та подальшому використанні отриманих коштів для реалізації природоохоронних проектів та інших завдань регіонального розвитку [2].

У рамках становлення вітчизняної індустрії туризму чітко окреслився окремих напрямом діяльності – оздоровчо-спортивний туризм. Цей сегмент туризму виник на самодіяльних засадах з ініціативи туристів-аматорів. Оздоровчо-спортивний туризм має велике соціальне значення й економічну ефективність. Підраховано, що людина, яка активно займається оздоровчо-спортивним туризмом, щорічно заощаджує для державного

бюджету кошти еквівалентні майже \$ 400 (йдеться про ймовірні виплати із фондів соціального страхування на лікування, непрацездатність, оздоровлення тощо), тоді як держава на потреби самодіяльних туристів витрачає лише \$ 1 на рік.

Організаційними та методичними центрами розвитку оздоровчо-спортивного туризму в Україні є туристичні клуби та секції. Комерціалізація туризму призводить до перетворення частини туристичних клубів і секцій у туристичні агентства й фірми, що, як правило, займаються туристичною діяльністю.

Отже, належне функціонування туристичної індустрії в Україні можливе тільки завдяки комплексному сталому розвитку усіх структурних одиниць галузі. Тенденції розвитку туризму в Україні протягом декількох останніх років дозволяють виділити кілька суттєвих моментів: по-перше, в національному туризмі високою є частка виїзного туризму; по-друге, з боку держави підтримка вітчизняного туризму носить декларативний характер; по-третє, зростає диспропорція між ресурсним забезпеченням і ступенем його використання; по-четверте, розвиток нових видів туризму урізноманітнює національний туристичний продукт.

1. Федорченко В. К. Дьорова Т. А. Історія туризму в Україні. – К. : Вища школа, 2002. – 195 с. 2. Статистичний збірник України за 2013 рік / За ред. О. Г. Осауленка. – К. : Техніка, 2014. – 595с.

ІЛЛЯШЕНКО Інна

Київський відділ

DEVELOPMENT AND CURRENT STATE OF THE MEDICAL INDUSTRY OF KYIV

The medical industry of Kyiv has a special place in the economic system of the country; this is due to the social importance of its products, science-based production, and the profitability of market existence. It includes chemical and pharmaceutical industry, medical instrumental industry, production of glass, porcelain and plastic medical products, and agricultural production involving cultivation, collection and processing of medicinal plants. In particular, chemical and pharmaceutical industry as a part of the medical industry can be considered the most developed among represented in the city.

About 30 companies with a workforce of about 10 thousand people make medical products in Kyiv. In the capital there are six largest manufacturers of medicines in Ukraine: PrJSC “Pharmaceutical firm “Darnytsia”, JSC “Kyivmedpreparat”, JSC “Farmak”, JSC SIC “Borshchahivskyi CPP”, PrJSC “Indar”, JSC “Kyiv Vitamin Factory”. They account for almost 60% of production of all drugs produced in the country. All the enterprises have passed a long time of formation and development. Most of them were founded in the first half of the last century.

Each of the above companies has received several international quality certificates, repeatedly became winners of the contests. They opened branch offices in other cities and countries. Branch offices in other cities and countries were established. The geography of export deliveries is traditionally represented by CIS countries (Uzbekistan, Russia, Kazakhstan, Belarus, Azerbaijan) mainly. The concentration of pharmaceuticals export of Ukrainian production to CIS countries is associated with the rigid quality control system in the European markets, and the need of GMP certificates for producers.

The export of pharmaceutical products in 2014 amounted to 202.2 million dollars USA (104, 5% till 2013) and was 1.8% of the total exports.

The enterprises of the medical industry of Kyiv employ about 10 thousand people. This is one of the types of industry where the monthly salary exceeded the average for the economy by 1,4-1,9 times.

The volume of sold basic pharmaceutical products and pharmaceuticals in the national currency has increased in recent years, but in manufacturing the production volumes have decreased by 9.3%. The production of pharmaceuticals containing hormones has decreased by 64